

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра цивільного процесу

*До 150-ї річниці з дня відкриття першої
судової палати у м. Одеса*

Новели цивільного процесуального законодавства: ПРЕДСТАВНИЦТВО

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

м. Одеса, 16 травня 2019 року

Одеса
Фенікс
2019

УДК 347.9

Н 72

Укладачі:

Голубєва Н. Ю. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного процесу, професор кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія»;

Островська Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Коробенко О. О. – асистент кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Сатановська О. В. – старший лаборант кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія».

Новели цивільного процесуального законодавства:
Н 72 представництво : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. ; до 150-ї річниці з дня відкриття першої судової палати у м. Одеса (м. Одеса, 16 травня 2019 року) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Н. Ю. Голубєвої. – Одеса : Фенікс, 2019. – 200 с.

Укр. та франц. мовами

ISBN 978-966-928-404-4

УДК 347.9

*Матеріали видано за авторською редакцією.
Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу
несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти
та структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ISBN 978-966-928-404-4

© Національний університет «Одеська
юридична академія», 2019

Стоянова Тетяна Анатоліївна

*кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРЕДСТАВНИЦТВО ПОРУЧИТЕЛЕМ В СПРАВАХ ПРО ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНИМ ДОГОВОРУ ПРО ВІДСТУПЛЕННЯ ВІД ПРАВА ВИМОГИ

Однією з самих гострих справ в умовах економічної кризи в Україні є цивільні справи, що виникають з кредитних правовідносин. Розповсюдженою практикою серед банківських установ, зокрема в стадії банкрутства, стала – переуступка права вимоги за кредитними договорами. З одного боку банківські установи таким чином позбавляються «проблемних» кредитів, з іншого така процедура проходить незаконно, що призводить до суцільних порушень з боку осіб, що набувають право такої вимоги. Доволі страшними методами повертається заборгованість, безпідставно нараховуються проценти, штрафи та пеня. Така проблема виникла з одного боку у зв'язку із тяжкою економічно-соціальною в Україні, з іншого у зв'язку із проблемами різного тлумачення законодавчих понять «цесія» та «факторинг». 11 вересня 2018 року у справі № 909/968/16 Верховний Суд України поставив крапку в проблемі – чітко розмежувавши зміст таких понять [1]. Тому слід спрогнозувати хвилю нових позовів у справах про визнання недійсним договорів про право відступлення. Однією із складнощів в таких справах є проблема: пред'являти позов поручителем за кредитним договором чи представляти інтереси основного боржника на підставі доручення, що ускладнилось у зв'язку із монополією адвокатів за оновленим цивільним процесуальним законодавством.

Найлегший спосіб для осіб, які отримали право вимоги за договором про відступлення від права вимоги – отримати рішення суду про стягнення заборгованості за кредитним договором, звернення стягнення на предмет іпотеки та якщо інша сторона (боржник, поручитель) не з'являються до судового засідання за допомогою електронних торгів реалізувати предмет іпотеки. Після реалізації в порядку виконання судового рішення реалізоване

майно вже повернути практично не можливо, саме тому зацікавленість осіб, що набули право вимоги за кредитними договорами є в першу чергу в тому, щоб швидко отримати рішення суду. Перепоною може стати безпосередня участь у справі боржника, поручителя та їх активна правова позиція. Оскільки, розповсюдженою була практика отримувати кредит для купівлі квартири подружжям, де один з подружжя виступав поручителем, а інший основним боржником складаються непоодинокі випадки, коли виникає необхідність пред'явлення позову поручителем (наприклад боржник – чоловік працює моряком та доволі частим є відсутнім у зв'язку із рейсами, а дружина – поручитель). Але, постає питання чи має право пред'явити позов поручитель? Або в таких справах необхідно представництво інтересів боржника?

Як зазначає п. 2 Постанови Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 5 від 30 березня 2012 № 5 «Про практику застосування судами законодавства при вирішенні спорів, що виникають з кредитних правовідносин» (далі – Постанова), договір поруки має додатковий (акцесорний) до основного зобов'язання – кредитного договору – характер і укладається саме для забезпечення виконання останнього, а поручитель згідно з частиною першою статті 554 ЦК відповідає перед кредитором, за загальним правилом, солідарно із позичальником, якщо договором поруки не встановлено його додаткову (субсидіарну) відповідальність. Неможливість окремого розгляду цих договорів може бути пов'язана, зокрема, із визначенням суми заборгованості, способу виконання зобов'язання та іншими умовами договорів [2].

Слід підкреслити також момент, що сьогодні згідно з ст. 60 Цивільного процесуального кодексу України представником у суді може бути адвокат або законний представник. Як зазначає частина друга під час розгляду спорів, що виникають з трудових відносин, а також справ у малозначних спорах (малозначні справи) представником може бути особа, яка досягла вісімнадцяти років, має цивільну процесуальну дієздатність, за винятком осіб, визначених у статті 61 цього Кодексу [3].

Тобто, основним вразливим моментом в таких справах – є необхідність швидкого реагування з боку боржника, поручителя коли стає відомим про відступлення від права вимоги (якщо стає відомим), а, також, вирішення питання, як діяти – пред'являти позов безпосередньо поручителем чи, як представник?

Слід дійти наступних висновків. Якщо справу можна віднести до малозначних допустиме представництво на підставі доручення. Та, якщо таке доручення має місце – питання правильного визначення позивача та представника не постає.

Якщо справу неможливо віднести до малозначних справ, то питання можливості пред'явлення позову поручителем від власного імені слід вирішувати позитивно. Наявність матеріальної зацікавленості поручителя дає йому право пред'являти позов на захист в першу чергу своїх інтересів, а в другу й інтересів боржника.

Список використаної літератури:

1. Постанова Верховного Суду України від 11 вересня 2018 року у справі № 909/968/16 // Єдиний державний реєстр судових рішень // Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>.
2. Про практику застосування судами законодавства при вирішенні спорів, що виникають з кредитних правовідносин: Постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 5 від 30 березня 2012 № 5 // Офіційний сайт Верховної Ради України // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005740-12>
3. Цивільний процесуальний кодекс: Закон України від 18 березня 2004 року // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-42. – Ст. 492.

Сулейманова Сусанна Рефатівна

кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри цивільного процесу Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРЕДСТАВНИЦТВО У СУДІ В УКРАЇНІ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Черговий етап судової реформи в Україні ознаменувався чималою кількістю нововведень. Однією з найбільш обговорюваних та актуальних тем є запровадження на конституційному рівні